

NOVUM

MUZEUM JINDŘICHOHRADECKA srpen 2006

Jubilejní výstava Václava Švarce (1886 - 1956)

Na patnáctý srpen tohoto roku připadá 120. výročí narození malíře, který se do povědomí obyvatel Jindřichova Hradce zapsal jako „portrétista“ jejich města. Nemí opravdu mnoho takových, kteří by se tak soustavně věnovali tématům po výtvarné stránce bravurně zvládnutých jindřichohradeckých zákoutí, jako právě Václav Švarc.

Narodil se 15. srpna 1886 v Kožlanech u Plzně, kde prožil celé dětství. Jako syn chudého tkalce, od malička ohromující okolím svým výtvarným nadáním, mohl díky peněžní sbírce, uspořádané v jeho městě, studovat pražskou výtvarnou Akademii, kam byl přijat roku 1902. Nejprve studoval v přípravném ročníku profesora Roubalíka, poté si jej vybral Vojtěch Hynais, všeobecně známý díky oponě Národního divadla, jako studenta svého ateliéru, který Švarc absolvoval roku 1908. Na akademii se zabýval převážně portrétní tvorbou, pro kterou se zdál být předurčen. Výtvarně se snažil vzdělávat i po svých studiích na akademii, a tak hned roku 1908 odjíždí na delší čas do Mnichova, který byl svého času stejně významným centrem umění, jako Paříž. Tam zajisté zavítal do veřejných galerií

a seznámil se s díly tehdejších průkopníků moderního umění, členů výtvarných skupin německých expresionistů „Der Blaue Reiter“ a „Die Brücke“. Jako student akademie se musel seznámit dokonce i s dílem Edvarda Muncha, který v Praze vystavoval roku 1905. Jak se zdá, tehdejší proudy nově vznikajícího moderního umění nebyl vůbec osloven a spíše se zabýval studiem starých mistrů. Stejně tak v Paříži, kam se dostal díky Hlávkovu stipendiu. Paříž byla v té době doslova vroucím kotlem, ve kterém se podivuhodně mísily tvůrčí myšlenky kubismu, dozrívajícího expresionismu a symbolismu, nově také abstraktního umění. Švarc však, odjakživa plachý, uzavíral se do své samoty obklopený klasickým uměním. V Louvru si črtal kompozice obrazů, které znal pouze z akademických přednášek. Ze své pařížské cesty si přivezl kvantum kreseb, které dýchají svěžestí a nadhledem. Vrací se do Prahy. Hned roku 1912 má svou první velkou výstavu v Topičově salonu, prestižní galerijní instituci. Jeho dílo je odbornou

kritikou přijímáno s nadšením. Zdá se, že mladý umělec má velkou naději a zároveň i předpoklady stát se uznávaným malířem, jdoucím ve šlépějích svého profesora.

V pohnutém roce 1914 zavítá poprvé do Jindřichova Hradce, kde se seznámí se svou nastávající manželkou, dcerou známého fotografa, Jarmilou Liškovou. Narukování do války unikne a usadí se natrvalo v Jindřichově Hradci, kde sice není úplně odříznut od kulturního dění, avšak pravdou je, že tomuto městu, které počíná s velkou láskou malovat, přinese velkou oběť své malířské kariéry. Ze svých estetických kritérií nikdy neuhne, a tak jeho tvorba je až neuvěřitelně na svou dobu jednotná a kontinuální. V roce 1919 vystavuje poprvé v Jindřichově Hradci. Prezentuje zde na 74 olejových obrazech, což dokládá jeho píli a houževnatost. Nakonec ve svém rodném městě uspořádá kolem pěti souborných výstav. Vystavuje také např. v Bmě, Nitře či v Klatovech. Václav Švarc se stane velmi oblíbeným a živí se malováním hradeckých motivů a také květinových zátiší. Jeho skutečnou láskou však jsou krajinné scenérie, které si maluje pro radost, ačkoliv ví, že obecenstvo po nich netouží.

Velmi zajímavé a doslova ohromující jsou jeho kresby. V nich se pozná skutečné výtvarné cítění a um. Umělec se v nich projevuje svobodně, dokazují jeho nadhled a suverenost výtvarného pojetí.

Tato jubilejní výstava, uspořádaná přesně po padesáti letech od jeho výstavy posmrtné a na dlouhou dobu poslední souhrnné, si klade za cíl připomenout osobnost Václava Švarce a představit jeho tvorbu v co největší šíři a pestrosti. Je koncipována jako výstava reprezentativní. Vystaveny budou olejové obrazy pocházející jak ze sbírek Muzea Jindřichohradecka, tak i ze soukromého majetku. Zpestřením budou i kresby, které ukážou malíře z trochu jiné stránky.

Slavnostní vemisáž se uskuteční v úterý 15. srpna 2006 v 17 hodin a promluví na ní malířova vnučka, doc. Dagmar Blümllová. Výstavu si budete moci prohlédnout do 4. září 2006.

Martin Vaněk

Václav Švejcár - Z hlubin symboliky

Další, komornější výstavu připravuje naše muzeum Václavu Švejcárovi. Narodil se roku 1962 v Přísku, kde žije doposud. Vyučil se lodním mechanikem u Československé lodní plavby, nakonec vystudoval i strojní fakultu ČVUT v Praze. Zdá se, že Švejcár neměl žádné ambice ani předpoklady stát se malířem na volné noze. Zlom nastal až v dobách, kdy trávil mnoho měsíců na zaoceánských lodích. Doslova jej učaroval oceán, který po nocích, za absolutní tmy pozoroval. Objevoval v něm netušené krásy, jako třeba světélkující plankton, působící jako z jiného světa. Rázem si začal uvědomovat onu neskonalou harmonii, kterou mu přinášejí tyto zážitky. Do toho přišla nepřijemná událost při plavbě kolem Afriky. Vážně onemocněl a musel být operován. Jak zjistil později, v narkotickém spánku se pohyboval stále na rozhraní života a smrti. Vlastní zkušenost mu potvrdila, že „zážitky z tunelu“ nejsou výmysl. Po této události začal vážně uvažovat o existenciálních otázkách. V hlavě se mu rodily obrazy. Seznámil se s dílem Pavla Boudy, Zdeňka Hajného, Salvadora Dalího a dalších. Začal pak malovat obrazy inspirované oním „tunelent“ a také motivy moře, lodí.

Jeho obrazy na nás působí uklidňujícím dojmem, pomáhají se koncentrovat, ztišit, uklidnit svou mysl. Sám Švejcár pojímá své malování jako modlitbu. Návštěvníci se mohou nechat unášet těmito obrazy od středy 23. srpna do 24. září 2006 ve výstavní síni „13“.

Martin Vaněk

Archeologické toulky Jindřichohradeckem

Díl VIII: Poklad mincí ze Studené a další depoty na Jindřichohradecku

Ač je to již více než tři čtvrtě roku od náhodného objevu pokladu mincí ve Studené, přesto bych vám rád tento zajímavý nález z listopadu 2005 blíže představil a zároveň přiblížil několik dalších obdobných lokalit na území našeho regionu.

Mince patří k nejzajímavějším a zároveň nejatraktivnějším nálezům, které se čas od času podaří náhodně či během výzkumů objevit. Nejčastěji se jedná o mince z obecného kovu a ze stříbra, zcela ojediněle i ze zlata. Díky odborné literatuře lze většinou přesně určit období a místo ražby, panovníka a řadu dalších cenných údajů. Numismatici i archeologové však pokaždé řeší otázku, kdy a především proč byl depot ukryt.

Z archeologického hlediska patří k nejzajímavějším nálezům mincí objevené v keramické nádobě. Právě takovéto artefakty napomáhají k detailnější dataci užitkové keramiky. Jak ukázala řada konkrétních příkladů, k ukládání nálezů do země docházelo hlavně v období nepokojů, tj. během válek a dalších lokálních nebezpečí. V naší oblasti se jednalo především o období husitství a třicetileté války.

K nejstarším nálezům z Jindřichohradecka patří například malá bronzová mince císaře Gratiana (vládl v letech 367 - 383) a malý bronz bez bližšího určení, které byly objeveny v J. Hradci během stavebních aktivit koncem předminulého století. Ve stejné době byl učiněn nález v Nové Bystřici. Jednalo se o bohužel o odborně nezpracovaný exponát. Víme však, že to byla bronzová mince římského císaře Antonia Pia (138 - 161). Z mnoha dalších a často velmi zajímavých starších nálezů připomeňme alespoň depot vídeňských feniků z poloviny 13. století z České Olešné, pražských grošů z Kardašovy Řečice datovaných do období kolem roku 1419, nález pražských grošů Karla IV. a Vladislava II. Jagellonského z Bratrské ulice v Jindřichově Hradci a pražských grošů Karla IV. a Václava IV. ze Sedla u Číměře. Mezi další zhruba tři desítky lokalit s nálezem většího množství převážně středověkých a novověkých stříbrných mincí patří například J. Hradec, Lodhéřov, Jarošov nad Nežárkou, Zdešov, Horní Radouň, Strmilov, Nová Olešná, Valtínov, Dačice, Cizkrajov, Slavonice, Číměř či Hatín.

Jedním z nejnovějších přírůstků do numismatické sbírky našeho muzea je již zmíněný depot ze Studené. Obsahoval 72 kusů měděných mincí, které během stavebních prací ve Studené v čp. 131 náhodně objevil Petr Plášil. Poklad se skládá z 10 ks jedno krejcaru a 36 třech krejcarů datovaných rokem 1800, dále 8 patnácti krejcarů a 18 třiceti krejcarů (nazývaných „ševcovský tolar“) s datací 1807 ražených císařem Františkem I. (1792 - 1835). Jednotlivé kusy pocházejí z mincoven v Praze, Kremnici, Smolniku a Vídní. Mince nejvyšší kvality vykazují vysokou kvalitu zachovalosti, jedno a tři krejcarů jsou poměrně opotřebované, jelikož byly prokazatelně určitý čas užívány v běžném oběhu. I když nám nejsou nálezové okolnosti přesně známy, víme, že poklad byl volně uložen a zadržán ve stěně starého objektu. Kdo a kdy ho uschoval však není jasné. Srovnáním obdobnými případy z dalších míst v České republice se lze domnívat, že depot nejspíše ukryl tehdejší majitel domu z důvodu finanční krize vyvolané přetrvávajícím nebezpečím napoleonských válek.

I když jsme od P. Plášíla získali kompletní poklad darem, bohužel kolem nálezů vznikla řada nepodložených fám. Přestože jeho hodnota nepřesahuje celkovou částku 2.500 Kč, je z historického i odborného hlediska považován pro danou oblast i celou naši republiku za významný. Jsme proto velice rádi, že se díky nálezci poklad na rozdíl od řady jiných případů dochoval a stal se trvalou součástí numismatické sbírky našeho muzea.

Vladislav Burian

Zprávy:

Muzeum Jindřichohradecka je v měsíci srpnu otevřeno denně vždy od 8.30 - 12.00 a 13.00 - 17.00 hodin. **Městská vyhlídková věž** je otevřena také denně od 10.00 - 12.00 a 13.00 - 16.00 hodin. **Kostel sv. Jana Křtitele** a komplex bývalého minoritského kláštera je otevřen denně vždy od 9.00 - 12.00 a 13.00 - 16.00 hodin. **Knihovna Muzea Jindřichohradecka** je otevřena v pondělí a ve středu od 12.30 - 15.30 hodin.

Jindřichohradecké muzeum Vás zve na **cyklus koncertů žesťového souboru Trumpet Tune „Letní žesťová nocturna“**. Koncerty se **konají každý čtvrtek tj. 3., 10., 17. a 24. srpna vždy od 20 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele. Na programu: hudba starých mistrů a hudební zajímavosti pro žesť. Během koncertů bude otevřen celý komplex minoritského kláštera. Vstupné 80 Kč.

Muzeum Jindřichohradecka u příležitosti 150. výročí narození jindřichohradeckého malíře **Václava Švarce (1886-1956)** připravilo **„Jubilejní výstavu“**. Vernisáž se koná **v úterý 15. srpna od 17 hodin** v kapli sv. Víta. Výstava potrvá do 4. září 2006.

Muzeum a Ritornello Michael Pospíšil pořádají seminář **„Mezi Prahou a Vídní“**. V rámci semináře se bude **v úterý 15. srpna od 19 hodin** v kostele sv. Jana Křtitele konat **koncert**. Účinkuje: Ritornello pod vedením Michaela Pospíšila. Vstupné 50 Kč.

Ve středu 23. srpna 2006 v 17 hodin bude slavnostně zahájena výstava píseckého malíře **Václava Švejcara** nazvaná **„Z hlubin symboliky“**. Na vernisáži vystoupí známý kytarový virtuos **Štěpán Rak**. Výstava ve výstavní síni „13“ potrvá do 24. září.

Ve středu 23. srpna se od 19 hodin v kostele sv. Jana Křtitele **koná Sólový recitál Štěpána Raka**. Vstupenky je možno zakoupit týden předem a to v pokladně muzea na Balbínově náměstí a v pokladně ve Štítného ulici. Vstupné 150 Kč.

Klub historie letectví, Město J. Hradec, Muzeum Jindřichohradecka, 153. záchranný prapor J. Hradec pořádají **v sobotu 26. srpna 2006 „XIII. setkání čs. válečných letců v J. Hradci“**. Program: **10 hodin** - slavnostní zahájení v kostele sv. Jana Křtitele, **11 hodin** - vernisáž výstavy „Expedice Roden 2006“ v konferenčním sále muzea, **12 hodin** - položení kytic u Památníku letců na Nábřeží Ladislava Stehny.

Muzeum Vás zve na velkou výstavu hraček **„Kdo si hraje, nezlobí“**. Součástí je i **velká herna**, kde si děti hračky samy vyzkouší. Výstava ve výstavním sále „Ve Svatojánské“. Dále muzeum a Farní sbor Českobratrské církve evang. v J. Hradci u příležitosti 100. výročí postavení evang. kostela a 85. výročí založení sboru v J. Hradci pořádají v konferenčním sále výstavu **„Já a můj dům budeme sloužit Hospodinu“**. Obě výstavy potrvají do 30. prosince 2006.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka Ročník XV. 8/2006
Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal Registrační značka MK ČR 11673
Výkonný redaktor: Blanka Vaňková www.muzeumesnet.cz
Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo nám. 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec
Telefon: 384 363 660, 384 363 661 Fax: 384 361 576 E-mail: muzeum@esnet.cz